

Gazeta Grudziądzka

W Imię Boże!

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Za Wiarę i Ojczyznę!

Wydanie II

„Gazeta Grudziądzka“ wychodzi 3 razy tygodniowo w 3 wydaniach: I. (Pomorze), II. (Wojew. centralne, kresy wsch., Małopolska i zagranica), III. (Wielkopolska i Śląsk) wraz z bezpłatnymi dodatkami: „Gospodarz i Osadnik“, „Robotnik“, „Dobra Gospodyni“, „Śmiech“, „Przyciel Młodzieży“, „Gość Świąteczny“ i inne dodatki. — Przedpłata wynosi kwartalnie wraz z odnośzeniem do domu złotych 3.90.

w Wolnem Mieście Gdańsku 7.50 guldenów, zagranicą wraz z kosztami przesyłki: we Francji 20 franków, w Belgji 6.50 belgów, w Holandji 2.50 gulda w nol., w Niemczech 4.00 RMk., w Szwajcarii 5 fr. szw., w Czechosłowacji 38 koron czesk., w Austrii 8 szylingów, w Danji 6.00 koron duńsk., w Szwecji 5 koron szwedz., we Włoszech 20 lirów włoskich, w Ameryce i Kanadzie 1.50 dol., w innych krajach równowartość 1.50 dol. ameryk. — Ogłoszenie drobne z słowo 20 groszy, słowa tłustym drukiem podwójnie najmniej 2 zł., tylko za gotówkę zgóry.

Na środę, 2-go grudnia 1936 r.

Niemiecko-japoński sojusz antykomunistyczny

We środę w południe podpisany został w Berlinie układ niemiecko-japoński, dotyczący wspólnego zwalczania „komunistycznej Międzynarodówki, zwanej popularnie Kominternem“. Układ podpisali w imieniu rządu niemieckiego ambasador do specjalnych porużeń Joachim v. Ribbentrop, w imieniu rządu japońskiego specjalnie upoważniony ambasador japoński hr. Muszakoji.

Treść układu składa się z trzech punktów i dodatkowego protokołu, przyczem:

punkt 1) dotyczy wzajemnej ścisłej współpracy informacyjnej i wymiany wiadomości, zdobytych o destrukcyjnej działalności Kominternu;

2) Niemcy i Japonia stwierdzają, że chętnie przyjmą współpracę innych państw, zagrożonych również ze strony podkopującej spókoju i porządek organizacji komunistycznej;

3) ustanawia ważność powyższego układu na 5 lat z tem, że po upływie tego okresu oba państwa zastanowią się nad dalszą formą współpracy.

Oprócz powyższego układu, pełnomocnicy obu stron podpisali i układ dodatkowy.

PRASA ANGIELSKA.

Cała prasa angielska ustosunkowała się zdecydowanie nieprzychylnie do antykomunistycznego paktu niemiecko-japońskiego. Wszystkie pisma zgodnie stwierdzają, że podpisany układ jest tylko efektywną fasadą, za którą kryją się inne zobowiązania. Niektóre dzienniki wyjaśniają to przypuszczenie twierdząc, że układ stanowi tylko zasłonę dla tajnego sojuszu wojskowego. Poza tym prasa angielska stwierdza, że podpisany układ zakłóca do reszty i tak już napiętą atmosferę europejską i zwiększa niebezpieczeństwo wojny. Z tego jedynowólnego stanowiska prasy angielskiej wynika jasno, że ten ostatni krok Berlina rozbij wszystkie próby porozumienia między Anglią a Niemcami.

PRASA FRANCUSKA.

Traktat niemiecko-japoński jest przedmiotem rozważań wszystkich pism paryskich, które bez względu na swoje ustosunkowanie do komunizmu, zajęły w stosunku do Niemiec stanowisko zdecydowanie nieprzychylnie.

Wielkie organy prasowe twierdzą, iż walka z komunizmem gło-

szona przez ten układ, jest tylko pretekstem, zarówno dla Niemiec jak i Japonii do przeprowadzenia własnych zamiarów, które polegają na zapewnieniu Niemcom władzy nad Europą, a Japonii władzy nad Azją.

„Journal des Debats“ i gdzie jeszcze dalej w krytycznym ustosunkowaniu się do układu i stwierdził, że germanizm i bolszewizm wzajemnie się dopełniają w burzeniu pokoju świata. Berlin i Moskwa wyzyskują powszechne zamieszanie dla realizacji swych zamierzeń. Jednakże prym w dziedzinie w tym germanizm, którego

hitlerizm jest obecnym przejawem. Niemcy ostrzegają, rzekomo przed komunizmem, lecz to oni właśnie stworzyli to niebezpieczeństwo, wysyłając w swoim czasie Lenina do Rosji.

STANOWISKO WŁOCH.

Według wiadomości napływających z Rzymu, Włochy nie zamierzają przyłączyć się do paktu, rozumiejąc, że krokiem tym zadobyłyby ostateczny cios możliwościom porozumienia się z Anglią. Większość prasy włoskiej omawiając pakt, zachowuje w stosunku do niego daleko idącą rezerwę.

Zwołanie sejmu i senatu

Dyrektor biura prawnego przyrządu rady ministrów p. Paczoński wręczył marszałkom sejmowi i senatu dekrety p. Prezydenta Rzplitej o zwołaniu z dniem 28 listopada br. zwyczajnej sesji sejmowi i senatu.

Marszałek sejmowi zwołał sejm na pierwsze posiedzenie na wtorek 1-go grudnia, zaś marszałek senatu zwołał senat na posiedzenie na czwartek dn. 3-go grudnia.

Z wojny domowej w Hiszpanii

Ogłoszony komunikat głównej kwatery wojsk powstańczych w Salamance donosi o podjęciu przez wojska rządowe kontrofensywy na froncie kantabryjskim, głównie pod Santander. Wszystkie ataki milicji zostały jednak odparte przez powstańców. Również na odcinku Guadalajara powstańcy odrzucili atakujące oddziały rządowe.

W Madrycie powstańcy rozbudowali zdobyte pozycje a w niektórych punktach zdołali posunąć się nieco naprzód. Na odcinku madryckim zaznaczyła się również wzmożona aktywność wojsk rządowych, które kilkakrotnie przechodziły do kontrataku. Komunikat głównej kwatery powstańców potwierdza wiadomość o skutecznym bombardowaniu portu w Cartagenie.

W MADRYCIE.

Ożywienie działalności wojsk rządowych na poszczególnych od-

cinkach frontu jest wynikiem szeregów planu naczelnego dowództwa, które wykorzystując znaczne posiłki w ludziach i materiale wojennym, otrzymane w ostatnim czasie, postanowiło bowiem przejść do decydującego natarcia, by osiągniętymi sukcesami podnieść ducha w własnych szeregach, a szczególnie wśród obrońców Madrytu.

Według wiadomości nadesłanych tutaj przez agencję „Radio“ z Lizbony, odbyły się na ulicach Madrytu gwałtowne manifestacje tysięcznych rzesz kobiet, które protestowały przeciwko dalszemu oporowi czerwonej milicji w Madrycie i żądały poddania miasta. Agencja „Radio“ donosi dalej, że w Madrycie daje się odczuwać wielki brak żywności jakkolwiek w dniach ostatnich z miasta wyemigrowały setki tysięcy ludzi.

*

Włosi zajęli miasto Gore

Według wiadomości nadesłanych z Addis Abeby grupa wojsk włoskich, która wymaszerowała z Lekemti, zajęła jeden z najważniejszych punktów niezajętych dotychczas terytoriów abisyńskich m. Gore, wywieszając tam flagę włoską.

Wojska włoskie doznały dobrego przyjęcia ze strony tubylców tak podczas marszów jak i w czasie okupacji miasta. Z zajęciem Gore wpada w ręce Włochów cała górzysta okolica prowincji Wolega. Jak wiadomo, miasto Gore było siedzibą rządu abisyńskiego po opuszczeniu przez Addis Abeby.

Obrady Komitetu Ekonomicznego Ministrów

Obradujący wczoraj Komitet Ekonomiczny Ministrów wysłuchał p. ministra skarbu, który zaznajomił członków Komitetu z rezultatami wykonania budżetu w okresie 7-miu miesięcy bież. roku budżetowego. Rezultaty te są, jak dotychczas, pomyślne.

Komitet zwolnił od opłat na rzecz państwowego funduszu drogowego benzol przeznaczony do przerobu na półfabrykaty organiczne.

Poza tym Komitet Ekonomiczny ministrów załatwił szereg spraw bieżących, a wreszcie p. min. Kościalkowski poinformował Komitet Ekonomiczny o dotychczasowych rezultatach „pomocy zimowej dla bezrobotnych“.

Obradom przewodniczył wicepremier Kwiatkowski.

Pogłoski o złożeniu mandatu przez gen. Żeligowskiego

W kołach parlamentarnych krąży pogłoska, że poseł gen. Żeligowski nosi się z zamiarem złożenia mandatu poselskiego. Uczynić to ma na znak protestu przeciw dotychczasowemu stosunkowi rządu do Sejmu.

Nowy poseł rumuński w Polsce

P. Prezydentowi Rzplitej złożył swe listy uwierzytelniające nowy poseł Rumunii w Polsce pan Aleksander Zamfirescu.

Niezwekle zajęcia na przyjęciu u rumuńskiego ministra

Prasa rumuńska donosi o zajściu jakie zdarzyło się w Bukareszcie na przyjęciu u rumuńskiego ministra spraw zagranicznych.

Oto w pewnej chwili poseł sowiecki Ostrowski przystąpił do posła niemieckiego Fabritiusa i chcąc się przywitać, wyciągnął do niego rękę. Fabritius odmówił podania ręki wyrażając się: „morderey moich braci ręki nie podaje“.

Zajście to wywołało niebywałe poruszenie.

Próby

W związku z nominacją nowego podsekretarza stanu w Ministerstwie Skarbu p. Kajetana Morawskiego, mówi się że jest ona jednym z ogniw akcji mającej na celu „nawiązanie kontaktu ze społeczeństwem“. Podobno, w dalszym ciągu tej akcji czynione są pewne zabiegi dla pozyskania współpracy b. wojewody poznańskiego i kandydata na prezidenta Rzeczypospolitej, Adolfa Bnińskiego. Według tych pogłosek p. Bniński ma objąć stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa na miejsce p. Raczyńskiego. Ziemianie poznańscy zdobywają coraz większe wpływy.

Wśród osadników polskich na Wołyniu

(Od specjalnego wysłannika „Gazety Grudziądzkiej“.)

Równo, w październiku.

Gdy się zwiedza Wołyń, zarówno miasto jak wsie i kolonie, ma się wrażenie, że jest to kraj mieszaniny narodowościowej. W miastach spotykamy najwięcej Żydów, obok nich Polaków, Czechów, Ukraińców. Wsie, kolonie osadnicze, stanowią różnorodną mieszaninę narodowościową. Najwięcej na wsi mieszka Rusinów i Ukraińców, dalej Polaków, Czechów i Niemców. O ile chodziłoby o zestawienie cyfrowe to Polacy w miastach na Wołyniu stanowią około 27% ludności (69,500), po wsiach, osadach, koloniach osadniczych, Polacy stanowią około 15% ludności (277,000) Żydzi w miastach dochodzą od 50 do 70% ludności. Czechów na Wołyniu mamy około 40.000, w tym 90% trudni się rolnictwem, Niemców około 35 tysięcy, w tym 90% rolników. Największy procent ludności stanowią Ukraińcy, zwłaszcza na wsi.

Podróżując po Wołyniu, można spotkać w niektórych wsiach bardzo wzorowo prowadzone gospodarstwa a zwłaszcza u Czechów i Niemców, rzadziej u Polaków. Gospodarstwa rolne prowadzone przez osadników wojskowych, są mniej wzorowymi gospodarstwami, za to osadnicy nabywcy z prywatnej parcelacji, prowadzą gospodarstwa lepiej, często dorównując Czechom i Niemcom.

Chłopi polscy zamieszkujący stale na Wołyniu, różnią się od osadników, którzy przybyli tu po wojnie światowej. Zaśladniczo rodzimych chłopów polskich jest tu bardzo mało. Największy procent rolników polaków, stanowią osadnicy wojskowi i osadnicy nabywający ziemię z prywatnej parcelacji. Osadnicy wojskowi zależnie od gatunku ziemi mają gospodarstwa w granicach od 8 do 12 ha. Osadnicy z prywatnej parcelacji od 4 do 50 ha, chłopi ukraińscy i rodzimi polacy są posiadaczami gospodarstw od 2 do 20 ha. Takie same zjawisko spotkać można u Czechów i Niemców. Gospodarstwa chłopskie osadnicze stanowią przeważnie typ gospodarstwa średniego. Obok drobnej i średniej własności spotykamy na Wołyniu wielką własność rolną, sięgającą do kilku tysięcy hektarów.

Posiadaczami wielkiej własności na Wołyniu są między innymi Radziwiłłowie (najwięcej lasów), Bochusz, hrabia Ledochowski, hr. Pruszyński, hr. Stecki, hr. Białowiecki, z ukraińskich Tyszczenko, oraz szereg innych hrabiów i obszarników.

Wielką własność przed wojną wynosiła na Wołyniu 1.052.167 ha, w tym użytków rolnych 543.000 ha. Obecnie wielka własność na Wołyniu liczy 660.237 ha, skupionych w 425 majątkach (przeciętnie około 1600 ha). Obszarnicy Polacy skupiają w swoim ręku 479.000 ha w 297 majątkach (75%), Ukraińcy 99.600 ha. (w 103 majątkach).

Parcelacja rządowa szła po linii osiedlenia jaknajwiększej ilości Polaków. Z parcelacji rządowej poszło dużo ziemi na uzupełnienie dawnych gospodarstw, zaś na stworzenie samodzielnych gospodarstw rozparcelowano zaledwie 1/3 ziemi przeznaczonej na kolonizację.

O ile chodzi o prywatną parcelację to według danych statystycznych w ciągu 15-tu lat nabyło zie-

mię z parcelacji prywatnej 78,700 osób, w tym 20,406 Polaków, 36,336 Rusinów i Ukraińców, 1263 Niemców, 493 Żydów i 202 innych.

Począwszy od roku 1922 wzrasta stale liczba nabywców Rusinów i Ukraińców. Obecnie większość nabywców z parcelacji prywatnej stanowią Ukraińcy. Stan nowopowstających gospodarstw rolnych w rękach polskich stale się zmniejsza. O tym stanie rzeczy mówią nietylko dane statystyczne, ale rzuca się to w oczy w podróży po Wołyniu.

Miałem sposobność zwiedzenia kilku wsi zamieszkałych przez Ukraińców i Polaków. Odwiedziłem też kilka kolonii osadniczych polskich. Po wsiach spotykałem cały szereg spółdzielni, zwłaszcza mleczarni spółdzielczych, prowadzonych przez Ukraińców. Trzeba zaznaczyć, że chłop ukraiński po-

siada większe uświadomienie narodowe i gospodarcze, a nieraz i polityczne, od chłopów polskich, pomijając w tym wypadku niektórych osadników wojskowych. Uświadomienie większe spotykamy wśród Czechów i Niemców. W tym wypadku Czesi i Niemcy na Wołyniu górują w kulturze gospodarczej i w uświadomieniu narodowym ponad Ukraińcami i Polakami. Dłaczego tej świadomości nie ma wśród Polaków, trudno jest odgadnąć. W odwiedzanych gospodarstwach czeskich, niemieckich i ukraińskich, w rozmowie z gospodarzami dało się odczuć, że widzą to oni bardzo dobrze, że Polacy nie posiadają dostatecznego uświadomienia w porównaniu do reszty mieszkańców Wołynia.

Jest to dla nas Polaków bardzo przykre zjawisko, zwłaszcza, że rzeczy te mają miejsce na Kresach

Wschodnich. Coprawda na Wołyniu niema takich ugrupowań politycznych jak w pozostałych częściach Polski, mimo to Niemcy, Czesi, Ukraińcy i Żydzi lepiej są zorganizowani gospodarczo i politycznie od Polaków. Rozmawiałem z jednym z osadników wojskowych koło Równego, skarżył się, że b. często Ukraińcy i Żydzi cieszą się większymi względami u władz aniżeli Polacy.

Jeden z takich osadników opowiada mi swoje przeżycia.

Jest hallerczykiem, posiada 8 hektarów ziemi, przybył na Wołyń po roku 1921. Mimo że jest hallerczykiem, musi należeć do sanacyjnego Związku Obrońców Ojczyzny, gdyż w przeciwnym razie musiałby na tym dużo ucierpieć. O ile odbywają się zebrania Ukraińców lub i Żydów, nawet o charakterze politycznym, to władze nie wglądają w to tak skrupulatnie, ale o ile osadnik wojskowy otrzyma pismo narodowe z Poznania, nie mówiąc już o pismach ludowych, to zaraz wizyta policjanta, nakłanianie do zaniechania czytania tych pism, a o ile ktoś ma swoją niezależną myśl, to patrzy się na niego jako na wywrotowca. Gdy się to dzieje u Ukraińców i Żydów, to mniej na to zwraca się uwagi.

Spotkałem wielu osadników, którzy wspominali rok 1921 okres rządów Wincentego Witosy, pytali się gdzie Witos przebywa i jak prędko powróci do kraju i czy to prawda, że Stronictwo Ludowe przystąpiło do frontu ludowego, bo tutaj im mówią, że Stronictwo Ludowe połączyło się z komunistami. Bezwzględnie staram się to wyperswadować swoim rozmówcom, przy czym wyjaśnia się jak wielką szkodę wyrządza sanacja naszej polskości na Kresach Wschodnich. Zamiast wskazywać na pracę właściwych komunistów (pow. kowelski, Kamień Koszyński), to wmawia się w tutejszych chłopów i osadników polskich, że Stronictwo Ludowe zawiera pakt z komunistami. Chłopi oświeceni czytają tu mniej pism od chłopów ukraińskich, czeskich i niemieckich. Wielu chłopów prosiło mnie o przysłanie ludowych pism, przy czym jednak wyrażali obawę, czy nie pójdą za to do aresztu.

Zapytywani przezemnie o manifestacje chłopów w całej Polsce, powiadają, że nie o tym nie wiedzieli, słyszeli tylko, że chłopcy manifestowali w Nowosielecach na cześć gen. Rydza Śmigłego, a 15. sierpnia na cześć zwycięskiego wodza Marsz. Piłsudskiego, bo tak powiadali pan Starosta, Wójt i Sołtys. O tym, że chłopcy domagają się swoich praw politycznych, że manifestują na cześć przywódców, chłopów i swoich żądań, że żądają powrotu Witosy i jego towarzyszy do kraju, o tym wszystkim chłop polski na Wołyniu nie wie, gdyż jedynym informatorem o sytuacji politycznej, są Starosta, Wójt i Sołtys.

Bardzo to źle ze strony tych panów informatorów, chłop polski na kresach wschodnich musi być uświadomiony politycznie i gospodarczo, musi swym uświadomieniem przewyższać ukraińców. Obecnie jest odwrotnie, a to właśnie źle dla naszej polskości na Kresach Wschodnich.

Ign.

47 proc. budżetu na zbrojenia japońskie

Japońska rada gabinetowa zatwierdziła jednogłośnie preliminarz budżetowy na rok 1937, zamykający się sumą 3.041 miliardów jenów, z czego 47 procent przeznaczono na zwiększenie zbrojeń. Premier Hirota w dyskusji

budżetowej oświadczył, że dążeniem rządu japońskiego jest wzmocnić siły militarne kraju, podnieść stopę życia mas japońskich, rozwinąć przemysł i handel, zwłaszcza eksport produktów przemysłu japońskiego.

Kocowa grupa ludowa

Agencja „Echo“ podaje wiadomość „ze źródeł dobrze poinformowanych“, iż grupa t. zw. ludowa, która wejdzie w skład obozu płk. Koca, jest już całkowicie przygotowana i wszystkie szczegóły są uzgodnione. Jako datę wystąpienia tej grupy na zewnątrz podaje się obecnie połowę grudnia.

Tę Kocową grupę ludową tworzyć mają „kadzichłopi“ ze wszystkich grup: malinowczyków, waleńców, sawiszczaków, michałkiewiczaków i innych koryciarzy najeżonych przez sanację do rozbijania ruchu ludowego skupionego w Str. Ludowym.

28.411.075 zł. na zasiłki dla bezrobotnych

W ciągu 8 miesięcy rb. wypłacono na terenie całego kraju zasiłki dla bezrobotnych pracowników umysłowych i robotników w ogólnej sumie — 28.411.075 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił bezrobotnym pracownikom umysłowym 7.257.307 złotych, zaś Fundusz Pracy bez-

robotnym robotnikom 21.153.768 złotych.

W sierpniu rb. ilość robotników pobierających zasiłki z tytułu zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, wyniosła 39.243 osób, liczba zaś bezrobotnych pracowników umysłowych, pobierających zasiłki, około 10.000 osób.

Ważny okólnik p. premiera

Ściganie przestępstw, popełnionych przez funkcjonariuszy państw.

Prezes Rady Ministrów gen. Sławoj Składkowski zwrócił się okólnikiem do wszystkich ministrów o wydanie za rządzeń, by władze, urzędy i instytucje, dowiedziawszy się o popełnieniu przez funkcjonariusza państwowego przestępstwa, ściganego z urzędu, w ciągu 24 godzin po wstępnym zbadaniu sprawy zawiadamiały o nim prokuratora niezależnie od dochodzeń dyscyplinarnych. Ocena istoty wypadku i istniejących dowodów zależy w postępowaniu sądowym wyłącznie od prokuratora, władze zaś mają obowiązek zapewnienia prokuratorom rzeczywiście współpracy przy ściganie przestępstw urzędniczych. Poszczególne ministrowie zwrócić mają uwagę podległym władzom, urzędom i instytucjom, że niedopełnienie tego obowiązku z art. 242 KPK. stanowi przestępstwo, zagrożone surową karą w art. 286 K.K.

Okólnik ten został wydany w związku ze stwierdzeniem przez Ministerstwo Sprawiedliwości faktem, że władze, urzędy i instytucje państwowe w wielu wypadkach nie przestrzegają obowiązku wynikającego z art. 242 Ko-

deksu Postępowania Karnego, tj. obowiązku zawiadomienia prokuratora o każdym wypadku popełnienia przez podległych funkcjonariuszy państw. przestępstwa ściganego z urzędu, o którym otrzymały wiadomość. Obowiązek ten ustalają również przepisy służbowe lub dyscyplinarne.

Rozruchy antyżydowskie w Lwowie

Lwowska młodzież akademicka próbowała w piątek 27 bm. urządzić manifestacje i ekscesy w związku z rocznicą śmierci akademika Grotkowskiego. Dzięki usilnej interwencji policji próby te udało się stłumić w zarodku. Studenci wybili szyby w kilku sklepach żydowskich. W związku z tym aresztowano kilka osób i oddano je do dyspozycji prokuratora. Zarówno Politechnika, jak i Uniwersytet zawiesiły wykłady na jeden dzień, celem uniknięcia starć na uczelniach.

Nowa Konstytucja w Sowietach

Otwarcie nadzwyczajnego Kongresu Sowietów

W wielkim pałacu kremlowskim w Moskwie nastąpiło otwarcie 8-go nadzwyczajnego kongresu sowietów, w którym bierze udział 2033 delegatów i 314 kandydatów z głosem doradczym. Na porządku dziennym zjazdu figuruje tylko jeden punkt: projekt konstytucji ZSRR.

Zjazd otworzył przewodniczący komitetu wykonawczego Kalinin, który po nakreśleniu historii konstytucji sowieckiej, nazwał nową konstytucję, konstytucją stalinowską.

Prezydium zjazdu zostało wybrane przez aklamację w liczbie 29 osób. Następnie przewodniczący udzielił głosu Stalinowi, jako referentowi projektu nowej konstytucji.

Stalin omówił rezultaty osiągnięte we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i kulturalnego, które stworzyły podłoże dla obecnej konstytucji. Konstytucja ta, jak podkreślił mówca, nie ma charakteru deklaracyjnego, lecz rejestruje stan obecny.

Po porównaniu nowej konstytucji sowieckiej z konstytucjami państw zachodnich, mówca prze-

szedł do omówienia krytyki projektu konstytucji przez prasę kapitalistyczną.

Zbrodniarz prosił o karę śmierci

Przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie na sesji wyj. w Radomsku toczył się proces przeciwko mieszkańcowi wsi Łazy, gm. Kobile-Wielkie pow. radomszczańskiego, 34-letniemu Adamowi Fabichowi oskarżonemu o dokonanie potwornej zbrodni na osobie swej kochanki Antoniny Mowiankowskiej, którą w bestialski sposób zamordował zadając jej 42 ranv.

Fabich po dokonaniu zbrodni zbiegł, lecz został ujęty a następnie postawiony w stan oskarżenia. Zbrodniarz nie przyznał się do zarzucanych mu czynów, lecz dopiero w ostatnim słowie zbrodniarz wyznał Sądowi, iż zamordował Mowiankowską prosząc o wyrok śmierci. Sąd po krótkiej naradzie wydał wyrok, mocą którego Fabich skazany został na karę śmierci, przy czym na mocy amnestii zamieniono mu tę karę na bezterminowe więzienie.

Potrzeba 30 000 nauczycieli

Dnia 24 bm. toczyły się obrady Państwowej Rady Oświecenia Publicznego pod przewodnictwem m. W. Świątosławskiego.

P. minister, zagajając posiedzenie, poruszył najważniejsze zagadnienia z zakresu oświaty i wychowania:

Szkolnictwo powszechne dla spełnienia swych zadań wymaga ok. 30.000 nowych etatów nauczycielskich. W roku obecnym zdolno uzyskać zwiększenie tylko o 2.000, na lata następne przewiduje się natomiast zwiększenie co rocznie liczby nauczycieli o 4.000.

Tragiczna katastrofa lotnicza w Warszawie

Na lotnisku mokotowskim wydarzyła się śmiertelna katastrofa lotnicza. Pilot Adameczyk z Aeroklubu warszawskiego w chwili postarciu na samolocie szkolnym WPS-16 bis runął z wysokości 50 mtr. na ziemię. Z samolotu zostały szczątki, z pod których wydobyto ciężko rannego pilota. Dyżurującą na lotnisku karetką Czerwonego Krzyża przewieziono pilota do Instytutu Chirurgii Urazowej, gdzie w czasie operacji zmarł.

Notowania giełdowe ziemiopłodów

z dnia 30 listopada 1936 r. — Płacono złotych za 100 kg:

	Warszawa	Poznań	Kraków	Bydgoszcz
Pszenica	24,50—25,00	24,00—24,25	23,00—23,50	24,75—25,00
Zyto	18,50—19,00	18,25—18,50	18,75—19,00	19,00—19,25
Jęczmień	20,25—22,25	19,75—22,75	19,25—19,75	19,75—20,75
Jęczmień brow.	25,50—26,50	24,00—26,00	—, —, —, —	24,00—25,00
Owies	16,25—17,00	16,00—16,50	15,75—16,00	16,25—16,50
Mąka pszen. 65%	37,00—38,00	35,25—35,75	—, —, —, —	—, —, —, —
Mąka żytnia 65%	27,50—28,50	25,75—26,25	28,00—28,25	—, —, —, —
Otręby pszenne	12,25—12,75	12,00—12,75	12,25—12,50	12,50—13,00
Otręby żytnie	12,25—12,75	13,00—13,50	12,25—12,50	13,25—13,50
Rzepak	44,00—45,00	45,00—46,00	46,00—46,50	44,50—45,50
Groch polny	21,00—22,00	—, —, —, —	—, —, —, —	20,00—21,00
Groch Wiktoria	27,00—30,00	22,00—25,00	28,00—32,00	21,00—26,00
Kuchy rzepak.	16,50—17,00	16,75—17,00	16,00—16,75	16,50—17,00
Kuchy lniane	20,00—20,50	20,75—21,00	19,00—20,00	21,00—21,50
Ziemniaki jad.	3,50—4,00	3,10—3,30	3,50—3,60	3,50—4,00
Gryka	—, —, —, —	—, —, —, —	—, —, —, —	—, —, —, —
Słoma luźna	—, —, —, —	2,25—2,50	—, —, —, —	—, —, —, —
Słoma prasow.	—, —, —, —	3,00—3,25	—, —, —, —	—, —, —, —
Siano luźne	—, —, —, —	4,10—4,60	6,50—7,00	3,00—4,00
Siano prasow.	—, —, —, —	4,75—5,25	—, —, —, —	—, —, —, —

Ceny żyta zagranicą:

Berlin 35,40; Praga 27,43; Hamburg (żyto amerykańskie bez cła) 16,50

Wartość dolara: 5,29 —: Wartość gramu złota: 5,92

Niezwykły zamach samobójczy profesora gimnazjalnego

Profesor gimnazjalny z Lublina Kazimierz Frycz wyjechał autobusem do Piasek Lutorskich i na tamtejszym cmentarzu poderzwał sobie gardło brzytwą.

Ponieważ śmierć nie następowała dość długo, samobójca usiłował zalepić rany ziemią. Po kilku godzinach znaleziono go na cmentarzu dającego słabe oznaki życia. Zawiadomiona o wypadku żona pojechała karetką Czerwonego Krzyża i przewiozła go do Lublina, gdzie desperata umieszczono w szpitalu. Lekarze mają zamiar dokonać trudnej operacji zeszczenia tchawicy.

Przypominamy

naszym Czytelnikom, że kto nie opłacił gazety za grudzień, niech co rychlej to uczyni, ponieważ już w bież. miesiącu dodamy kolorowy

KALENDARZ ŚCIENNY,

a w styczniu przepiękny książkowy

Kalendarz Mariański

na rok 1937

Podarki te otrzymają ci tylko, którzy będą mieli opłacony abonament za grudzień i kwartał pierwszy 1937 r.

Konfiskata książki o tajnikach kartelowych

Jak wiadomo wojna wypowiedziana jesienią roku ubiegłego kartelom skończyła się właściwie na niczem. Rozwiązano naprawdę kilkadziesiąt związków hurtowych, związków handlarzy mało ważnych produktów, zaś cała masa właściwych karteli pozostała nadal przy życiu. I trwają nadal te kartele, i nadal uprawiają swój wyzysk i szkodnictwo dla życia gospodarczego kraju.

Zaś jak dbają kartele o tajemnice kartelowej gospodarki niechaj świadczy następujący fakt. Niedawno temu wyszła z druku książka p. Tadeusza Rasimowicza pod tyt. „Szkice o węglu”. W książce tej przedstawił autor wiele zakulisowych spraw gospodarki kartelowej. A trzeba zaznaczyć że autor zna tajniki gospodarki kartelowej i zdemaskował wiele tych tajników.

I oto książka ta została skonfiskowana przez Komisariat rządu na miasto Warszawę.

Konfiskata ta wywołała wielkie wrażenie w sferach przemysłowych i politycznych.

— Mułów? Pocz!

Szronowski i Groblicz spojrzeli po sobie, nie rozumiejąc, o co chodzi.

Chińczyk uśmiechnął się do brotliwie i mądrze, jak przystało na wielkiego wyznawcę wielkiego Kuntse (Konfucjusza).

Oczywiście, bez mułów nie można się obejść. Nie ośmiela się powoływać świątły rozum cudzoziemców, wszak wiedzą lepiej od niego, ich nędznego sługi, że samych chodem nigdy się nie przedostaną przez zaśnięzone przełęcze Tangla-Szanu.

Chyba na ich rozkaz wszechmocne duchy już zbudowały w górach małe domki z silnie pachnącą

wodą, jakiej się używa do tych wozów.

— Szlagby cię trafił — zaklął Groblicz półgłosem: — A to nas ubrał lajdak!... Gdzie ja miałem głowę, psiakrew! Przecież każdy dureń wie, że tu w górach niema ani garażów, ani stacji benzynowych!

Groblicz odezwał się po polsku, ale przebiegły Chińczyk widocznie się domyślił, o czym mowa, bo potrzęsając długą koźlą brodą, potwierdził życzliwie jego słowa.

Próba unieważnienia tranzakcji nie powiodła się: starzec oświadczył z pogodnym i pokornym uśmiechem, że prawdopodobnie wysoki gość lubi żarty, albo Bóg raczył na jedną chwilę przesłonić jego mądrość lekką chmurką.

Każdy kupuje, co chce i on, skromny naczelnik miasta Batangi, z bólem serca oddał największą ozdobę swego nędznego domu.

Zawsze miał za wiele szacunku dla znakomych gości z Zachodu, wierzył święcie w ich nieomylny rozum i nigdy nie odważyłby się nawet przypuszczać, że nie wiedzą jak się podróżuje w górach,

Zginając się w ukłonach niemal do podłogi, w kwiecistych, wyszukanych słowach błagał dostojnych cudzoziemców, by nie odmówili mu krótkiej gościny, którą będzie uważał za najbardziej doniosłe wydarzenie w życiu; przeto kazał podać herbatę i fajki.

Po krótkiej rozmowie ze Szronowskim Groblicz podarował Chińczykowi dopiero co nabytego Forda z dodatkiem paru soczystych przekleństw ze swego niesłychanie bogatego repertuaru międzynarodowego.

Naturalnie mówił po chińsku i postarał się, by gospodarz zrozumiał należycie jego niezbyt przyjerne życzenia.

Chińczyk przyjął i jedno i drugie, rozplywając się w przesadnych podziękowaniach.

Przy kupowaniu mułów jucznych i pod wierzch, Groblicz, namięczony doświadczeniem, targował się i użerał do upadłego. Dopiero późnym wieczorem dobił targu.

Obawiając się, że w nocy mogą zamienić zwierzęta, postanowił spać przy nich w stajni.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Interes został ubity bardzo prędko i obaj Polacy wstali, aby się pożegnać. Ale staruszek — z czysto chińskim dostojeństwem, należnym jego stanowisku i wiekowi — pokiwał siwą głową, prosząc, by raczyli pozostać jeszcze chwilę, ponieważ uważa za obowiązek dopomóc im w kupnie mułów.

Napad bojówki komunistycznej na zebranie katolickie w Grudziądzu

Na piątek dn. 27 listopada br. organizacje katolickie Grudziądza zwołały wielkie zebranie protestacyjne przeciwko tolerowaniu w szkolnictwie powszechnym nauczycieli, którzy są jawnymi wyznawcami komunizmu i bezbożnictwa. Nauczycieli takich w Grudziądzu jest wielu, a między innymi kierownik szkoły Wieczyński, nauczyciele Karolewski, Kłyś, Mrówczyński i inni. Jeden z nich Wieczyński m. in. wyrażał się publicznie, że „dobrze, że w Hiszpanii palą kościoły, u nas powinno być to samo”, „trzeba raz skończyć z bajecz-

kami o cudach”, „Nie będzie w Polsce lepiej dopóki się wszystkie monstrancje w Wiśle nie potopi, a z biskupów nie zrobi żywych pochodni”.

Przeciwko tolerowaniu tych nauczycieli w szkołach urządzono zebranie protestacyjne. Na zebranie to zwołane do sali restauracji „Tivoli” przybyło kilka tysięcy ludzi. Byli obecni również księża proboszczowie dr. Pastwa, ksiądz Ble-rik i delegat J. E. ks. Biskupa Okoniewskiego, ks. prałat Lewandowski z Pelplina, którzy zasiedli przy stole przydzielonym.

Awangarda komunizmu

W chwili, kiedy na salę weszli księża, tłum zamął w przerażeniu.

Z kątów sali rozległy się pijackie okrzyki: **Precz z burżuazją! Precz z klerem! Na szubienicę z nimi! Niech żyje Hiszpania!**

Wśród obecnych zakotłowało. Nie wiadomym było, czy pogardli-

wym milczeniem zbyć prowokacyj- ne wycie urażonej wódką tłuszczy, czy też twardą katolicką pięścią zamknąć rozbestwione gęby.

Sytuacja była zbyt wyraźna. Katolicki Grudziądz nie pozwolił się jednak sprowokować nasłanym bojówkarzom.

„Serdeczna Matko”

W odpowiedzi na zuchwałe wy- bryki podpitych palkarzy manife- stanci katolicy zaintonowali pieśń „Serdeczna Matko”. Potężny śpiew chóralny zagłuszył plugawe okrzyki. Bojówkarze i teraz jeszcze nie

przestali prowokować i zaśpiewali „Międzynarodówkę”. Pijackie wy- cia umilkły jednak prędko, gdyż mury sali rozsadał potężny śpiew nabożny.

Prezes Akcji Katolickiej rozwiązuje zebranie

Po odśpiewaniu „Serdeczna Matko”, wśród nieustających okrzyków czerwonej bandy, prezes Akcji Katolickiej przy Farze, p. prof. Tkaczyk rozwiązuje zebranie, podkreślając, że sprawa katolicka jest zbyt poważna, by można nad-

nią obradować w atmosferze pro- wokacyjnej. Prezes Tkaczyk obja- nił, że w najbliższych dniach zwo- łane zostanie zebranie delegatów wszystkich na gruncie katolickim stojących organizacyj, przy czym powzięte zostaną uchwały.

Hasło do bójki

W pewnej chwili na scenę wdarił się jeden z nasłanych palkarzy, który chciał przemówić do zebranych. Bojówkarzowi jednak mó- wić nie pozwolono i usunięto go ze sceny.

To było hasłem do bójki. Bojów- karze rozzuchwaleni spokojnym i godnym zachowaniem się katoli- ków wszczęli burdę, która przeisto- czyła się w formalną bitwę na krze- śla.

Teraz dopiero pokazało się, kto jest tchórzem. Kilka dobrze v- mierzonych ciosów sierpowych w plugawe szczęki odniosło skutek le- pszy od zapłaty, otrzymanej od mo- ralnych sprawców nieobliczalnego w skutkach wybryku.

W przeciągu kilku minut smut- ni „bohaterowie” z pod czerwone- go sztandaru tchórzliwie umknęli, opuszczając z guzami plac boju.

* * *

Belgia kontraktuje polskich górników

W inspektoracie dla spraw emi- gracyjnych w Mysłowicach na Ślą- sku toczą się pertraktacje pomię- dzy rządem belgijskim i polskim w sprawie ewentualnego wyjazdu pewnej liczby bezrobotnych górni- ków z zagłębi węglowych do ko- palń w Belgii.

Po ukończeniu tych pertrakta- ccyj i zgłoszeniu konkretnego zapo- trzebowania przez przemysłowców belgijskich, ustalony będzie kon- tyngent, oraz przeprowadzony za- pis kandydatów przez inspektorat dla spraw emigracyjnych, a to w porozumieniu z Funduszem Pracy za pośrednictwem komunalnych urzędów pracy.

O terminie przyjęcia i wyjeź- dzie oraz o wszystkich formalno- ściach, złączonych z wyjazdem, o miejscu zapisu i przyjęcia będą bezrobotni górnicy we właściwym czasie poinformowani przez oso- bne ogłoszenia w starostwach, ma- gistratach i komunalnych urzęd- dach pracy.

Bezrobotni górnicy inni cze- kać na te ogłoszenia i nie powinni powodować się pokątnymi pogło- skami i nieoficjalnymi doniesienia- mi w tej sprawie.

Rozpowszechniajcie
„Gazetę Grudziądzką”

Policja na widowni

Po zupełnym uspokojeniu się sali i już rozwiązaniem zebraniu na widownię, występuje policja mundurowa.

Na wezwanie prezesa Akcji Ka- tolickiej wierni odśpiewali hymn katolicki „My chcemy Boga”, pieśń religijną „Kto się w opiekę” i hymn narodowy „Boże, coś Pol- skę”.

Zakończeniem manifestacji ka- tolickiego Grudziądza, protestują- cego przeciwko bezbożnym wy- stąpieniom komunizujących jedno- stek, była samorzutna procesja ma- nifestantów do kościołów, gdzie odprawione zostały modły na in- tencję zwycięstwa słusznej sprawy.

Ofiara napadu bojówkarzy

Podczas bójki na sali nasłani palkarze poturbowali kilka kobiet. Najcięższą kontuzję odniosła żona posterunkowego, 29 letnia p. Wła- dysława Weberowa (Nadgórna 7). Poturbowaną krzesłami kobietę odniesiono do pogotowia Ubezpie- czalni Społecznej.

Moralny sprawca

Jak zdołaliśmy stwierdzić, na- słani bojówkarze rekrutowali się spośród członków PPS. i ZZZ., któ-

rym patronują napiętnowani przez rodziców katolickich nauczyciele- bezbożnicy, na czele z osławionym

Wieczyńskim i ławnikiem miejskim Karolewskim

Obrazy bojówkarzy odbywały się w szkole specjalnej przy ul. Ks. Budkiewicza, której kierownikiem jest

Stanisław Karolewski

Wiemy również, że szkoła ta jest prawdziwą Mekką dla różnych ide- owych przyjaciół Karolewskiego.

Wiemy ponad wszelką wątpli- wość od bojówkarza, który wydał prowodyrów, że jednym z moral- nych sprawców piątkowego zaj- ścia jest właśnie

Stanisław Karolewski

Bajówkarzom przewodził na sa- li drugi napiętnowany nauczyciel- bezbożnik

Kłyś, oraz radny miejski Mrówczyński

Wszelkie dalsze komentarze są zbyteczne.

+

Obostrzenie kontroli nad wpływami pieniężnymi komorników

W związku z nieustającymi wy- padkami ujawniania w kancela- riach komorników malwersacyj polegających na inkasowaniu od interesantów rozmaitych opłat bez księgowania, podrabiania kwitów itp., zdecydowało Ministerstwo Sprawiedliwości obostrzyć kon- trolę nad wszystkimi wpływami pieniężnymi komorników.

W porozumieniu z władzami po- cztowymi pozbawiono komorników prawa bezpośredniego inkasowania kwot pieniężnych, przekazywanych przez interesantów za pośrednic- twem poczty. Wszelkie kwoty nad- syłane komornikom w drodze zwy- kłych przekazów pocztowych, bądź też za pomocą przekazów czeko- wych, będą przez urzędy pocztowe przelewane bezpośrednio na konta komorników w PKO. Aby w ten sposób wpływy tego rodzaju były rejestrowane.

Komornicy składać mają w tym celu urzędowi pocztowemu od- powiednie pełnomocnictwa. Wy- płaty jakichkolwiek kwot pienię- ż-

nych bezpośrednio do rąk komor- ników, z pominięciem konta za- broniono.

Nadużycia w lwowskiej dyrekcji kolejowej

We lwowskiej dyrekcji kolejowej prowadzone jest obecnie do- chodzenie w sprawie sensacyjnych nadużyć w wydziale personalnym.

Według dotychczasowego śledz- twa w wydziale tym pobierano łap-ówki za przydzielanie posad oraz przy awansach. W związku z nad- użyciami prokurator zarządził are- sztowanie szefa biura personalne- go, Mączkę.

Po przesłuchaniu referentów biura personalnego, wielu urzędni- ków zawieszono w czynnościach służbowych, a tych, którzy z po- średnio udziału w aferze nie brali, niemniej jednak do niej się przy- czynili, przeniesiono z miejsca do innych dyrekcji.

* * *

Dramat dwóch studentów podczas pogrzebu

W Rzutowie pow. koneckiego w woj. kieleckim podczas odbywają- cego się tam pogrzebu ziemianina Mickiewicza rozegrał się niezwy- kły dramat.

Student wolnej wszechnicy w Warszawie 29 letni Jerzy Mickie- wicz otrzymawszy zawiadomienie o śmierci ojca, obywatela ziem- skiego w Rzutowie, wyjechał na po- grzeb. Przybył tam również kole- ga Mickiewicza, student Leon Ste- faniak. Po pogrzebie Stefaniak za-

wołał Mickiewicza na bok i wszczął z nim rozmowę, która zamieniła się w sprzeczkę.

W pewnej chwili obaj studentci dobyli rewolwery. Pierwszy wy- strzelił Mickiewicz, zabijając Ste- faniaka na miejscu.

Następnie Mickiewicz strzelił sobie w głowę, padając również trupem na miejscu. — Podłoża te- go zagadkowego zabójstwa i samo- bójstwa narazie nie wysświetlono. Dochodzenia w toku.

Wiadomości bieżące

Sroda, 2 grudnia 1936 r.

roda: Aurelii
Wschód słońca: 7.21; zachód 15.29
wartek: Franciszka Ks.
Wschód słońca: 7.23; zachód 15.29
ątek: Barbary p.
Wschód słońca: 7.24; zachód 15.28

* **DZISIEJSZY NUMER „GAZETY”** wydajemy w objętości 6 stron. Zarazem dodajemy bezpłatny dodatek „SMIECH”.

OD WYDAWNICTWA.

Do dzisiejszego numeru dołączamy wszystkim naszym Szanownym Prenumeratorom zapowiadaną premię. Prosimy korzystać z niej jak najintensywniej dla jak największego pożytku.

WOJ. CENTRALNE

WYKRYCIE SPRAWCÓW MORDERSTWA.

Na polach wsi Łykoszyna w Lubelszczyźnie znaleziono rok temu zwłoki niejakiego Michała Wandziuka. Długi czas mimo energicznego śledztwa nie zdołano wykryć sprawcy zabójstwa. Ostatnio padło podejrzenie na syna zabitego Władysława, którego po przebiegu dochodzenia aresztowano. Wraz z nim osadzono w areszcie żonę zabitego Ludwikę Wandziuk, która jak ustalono, skłoniła syna do zabójstwa. Wandziukowa zeznała, że pozycie jej z mężem było niezgodne, mąż często upijał się, urządzał awantury i maltretował ją i całą rodzinę.

ODSLONIĘCIE POMNIKA POWSTAŃCA.

We wsi Gołowierzchy w pow. łukowskim woj. lubelskiego odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia pomnika na mogile powstańca 1863 r. Antoniego Ławeckiego.

Ławecki, syn rolnika ze wsi Gołowierzchy, uczeń gimnazjum siedleckiego, a następnie seminarium duchownego — z chwilą wybuchu powstania wstąpił do oddziału ks. Brzózki. Z upadkiem powstania krył się w majątku Gulów, został jednak ujęty. Przewieziony przez Moskale do rodzinnej wsi, został publicznie rozstrzelany i pochowany na miejscu stracenia. Grób jego odnaleziono przypadkowo, w czasie robót melioracyjnych.

Odsłonięcia pomnika dokonał zastępca starosty p. Fryza, poświęcenia — proboszcz ks. Wojdyna. Szereg przemówień, śpiew i deklamacje młodzieży szkolnej wypełniły program uroczystości, w której wzięła liczna udział okoliczna ludność.

KRESY WSCHODNIE

POŻAR W WIEZIENIU.

W nocy z czwartku na piątek wybuchł pożar w oddziale kobiet więzienia karno-śledczego w Świecianach. Pożar powstał wskutek zapalenia się sadzy w wadliwie budowanym kominie.

W kilka chwil po wybuchu ognia wszczęto akcję ratunkową. Kobiety, odbywające kary, umieszczono w innej części więzienia i straż ogniowa w krótkim czasie zlokalizowała pożar. Straty w ludziach nie było, spłonęły jedynie zapasy bielizny.

POŻAR WIELKICH ZAKŁADÓW DRZEWNYCH.

Dłoszą z Lidy o wielkim pożarze, który zniszczył znajdujące się w tym go. W akcji ratunkowej brały udział miejscie zakłady przemysłu drzewnego — straż pożarna z kilku pobliskich miasteczek. Straty przekraczają pół miliona złotych. Ogień powstał od porzuconego niedopałka papierosa.

MAŁOPOLSKA

WŁAMANIE DO BIUR ZARZĄDU GMINY.

W nocy na sobotę dokonano włamania do biura zarządu gminy Zaleszczyki w woj. stanisławowskim przy ul. Grunwaldzkiej.

Włamywacze zabrali kasę ogniotrwałą ważącą 250 kg. W kasie znajdowało się 1.080 zł, 61 blankietów dowodów osobistych oraz obligacje pożyczek państwowych na 2.500 zł.

W biurze nocował zawsze woźny, krytycznej jednak nocy nie był tam obecny. Miejscowa policja rozpoczęła energiczne dochodzenia przy udziale urzędnika śledczego z Czortkowa z psem policyjnym.

HARAKIRY URZEDNIKA SKARBOWEGO.

Straszny zamach samobójczy popełnił kontraktowy urzędnik Urzędu Skarbowego w Żydaczowie, 46-letni Włodzimierz Palamar.

Pod nieobecność domowników w mieszkaniu Palamar w godzinach rannych zadał sobie pchnięcie nożem w brzuch. Przez ranę długości około jednej czwartej metra wydostały się na zewnątrz trzewia.

W stanie beznadziejnym przewieziono desperata do szpitala powszechnego w Striju.

Przyczyną tragicznego kroku Palamara był rozstrój nerwowy, na jaki cierpiał od pewnego czasu.

Zjazd ludowców w Krakowie

W niedzielę 15 listopada br. odbył się w Krakowie, w Domu Ludowym „Wisła”, nadzwyczajny zjazd powiatowy S. L. Sala i korytarze wypełniły się po brzegi. Po liczbie uczestników zjazdu widać, jakie zainteresowanie jest dziś wśród chłopów na wsi sprawami politycznymi, jakie zainteresowanie budzą wypadki, rozgrywające się w Europie, a z przemówień w dyskusji padało wciąż jedno pytanie: kiedy nastąpi zmiana na lepsze w Polsce i co należy robić, by ta zmiana przyszła. Sypały się też rady, płynące często z rozpaczy chłopskiej!

Zjazd zagalął i przewodniczył prezes pow. Wojciech Marchwicki, po czym na temat spraw politycznych przemawiał E. Bielina i p. Fr. Wesoliński.

Następnie sprawy gospodarze omówił mgr. St. Mierzwa, podkreślając potrzebę zajęcia się, prócz walki politycznej, także walką z biedą chłopską,

Otwarcie linii kolejowej Sierpe—Toruń

Dnia 29 listopada br. otwarta zostanie nowo wybudowana normalnotorowa linia Sierpe — Toruń-Mokre dla ruchu osobowego, bagażowego i towarowego.

Na linii tej uruchomiono stacje: Koziołek, Skępę, Lipno, Czernikowo i Lubicz z wszystkimi czynnościami handlowymi, oraz nieobsadzony przystanek osobowy Grębocin z odprawą osób i bagażu w pociągu.

Jednocześnie z dniem otwarcia linii Sierpe — Toruń-Mokre likwiduje się ruch na normalnotorowej linii Toruń-Mokre k. Torunia i wąskotorowej linii Sierpe — Lubicz.

Skazanie sprzeniewiercy

Sąd okręgowy w Częstochowie rozpoznał sprawę b. kierownika kancelarii starostwa grodzkiego i powiatowego w Częstochowie, 30-letniego Zygmunta Wiórka, oskarżonego o to,

że w r. 1934 i w pierwszej połowie roku 1935 nieprawnie podjął z kasy skarbowej i sprzeniewierzył 3.966 zł. Sąd skazał oskarżonego na 3 lata więzienia.

Krwawa zemsta sąsiadów

Przed sądem okręgowym w Sosnowcu rozegrał się epilog krwawej masakry w Preczowie w pow. będzińskim.

Między mieszkańcami tej wioski — braćmi Janem i Tadeuszem Kuczyńskimi z jednej strony, a Waclawem Musiałem z drugiej — trwały od lat sąsiedzkie zatargi. Nadszedł dzień krwawego porachunku.

Kuczyńscy, wzięwszy sobie do pomocy kilku kolegów, napadli na prze-

Skazanie sprawcy Krwawej rozprawy

Przed sądem okręgowym w Kędziniu na sesji wyjazdowej w Koziencach odbyła się rozprawa przeciwko sprawcom bójki, jaka miała miejsce w czasie zabawy, urządzonej w młynie Kacperskiego we wsi Pachnowo gm. Góra Puławska pow. kozienskiego. W czasie tej zabawy niejaką Mieczysław Pawelek w czasie powstałej bójki tak silnie uderzył Waclawa Skomrę w głowę, że rozbił mu czaszkę.

Kannego Skomrę przewieziono do szpitala, gdzie długo musiał się leczyć, zaś Pawelka osadzono w więzieniu.

Sąd radomski skazał Pawelka na karę 3 lat więzienia.

Katastrofa kolejowa w Krasnymstawie

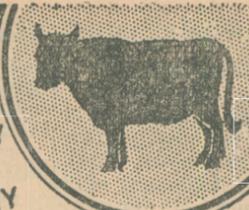
Na stacji kolejowej Krasny-staw najechał wczoraj o godz. 3 min. 20 pociąg towarowy na idący ze Lwowa pociąg osobowy.

Wskutek zderzenia uszkodzony wagon pociągu osobowego, 3 wagony pociągu towarowego uległy rozbiciu, a 4 poważnemu uszkodzeniu.

Spłonęła wielka fabryka w Łodzi

W zabudowaniach fabrycznych przy ul. Cegielnianej 54 w Łodzi wybuchł w sobotę groźny pożar.

1 flaska = 3 sztuki
20 groszy

WYBOROWY
EKSTRAKT MIĘSNY
i WYCIĄG
z WŁOSZCZYZNY

to składniki kostek bulionowych

Knorr

Bulion z tych kostek podobny jest w smaku do domowego rosółu.

W pociągu osobowym zostali ranni: pomocnik maszynisty i 1 pasażer, a z obsługi pociągu towarowego odniosły rany 2 osoby.

Na miejsce wypadku wyjechała komisja kolejowa i władze śledcze. Przyczyną katastrofy było złe nastawienie zwrotnicy. Zwrotniczy zbiegł.

Pożar, jak ustaliło dochodzenie, powstał na 4 piętrze gmachu, skąd natrafiając na łatwopalny materiał, z błyskawiczną szybkością rozszerzył się na dalsze piętra. Gdy zaalarmowano straż, pożar przybrał już groźne rozmiary.

Spłonący budynek fabryczny graniczy z posesją, na której znajduje się gmach Sądu Okręgowego w Łodzi, oraz dwa domy mieszkalne. Na miejsce wypadku przybyło 16 oddziałów straży ogniowej, które przystąpiły tylko do zabezpieczenia sąsiednich posesji. Cały budynek fabryczny, magazyny, urządzenia i maszyny zostały doszczętnie zniszczone. Robotnicy — liczbie 700, którzy zatrudnieni byli w fabryce w chwili wybuchu pożaru, zdołali się uratować ucieczką. Jednak na razie nie stwierdzono dokładnie, czy przypadkiem któryś z nich nie został w murach. W czasie akcji ratunkowej jeden ze strażaków, Edward Berent odniósł obrażenia ciała.

ARESZTUWANIE 2 ADWOKATÓW W KRAKOWIE.

Z polecenia władz sądowych aresztowano w Krakowie adwokata dr Szyję Fensterblaua, który pozostaje pod zarzutem wygłoszenia podburzającego przemówienia na wiecu. Aresztowany został również adwokat dr Leon Fridman w związku ze sprawami, mającymi charakter karny.

Radioprogram z Warszawy

ŚRODA, dnia 2 grudnia 1936 r.
Godz. 6.30 Audycja poranna. 11.30 Audycja dla szkół; 12.30 Muzyka salonowa; 12.40 „Nowoczesne wnętrza” — pogadanka, 15.15 Arie operowe (płyty), 16.10 Zagadki muzyczne (dla dzieci starszych), 16.30 Pieśni Stanisława Niewiadomskiego, 17.00 „Spoleczna straż na ziemiach wschodnich” (odczyt.) 17.15 Recital skrzypcowy; 19.20 Melodie filmowe — w wyk. Małej Orkiestry P. R. 20.00 „Chór Eriana śpiewa piosenki (płyty). 21.00 Koncert chopinowski. 21.30 Koncert. 22.30 Muzyka taneczna (płyty).

Czwartek, dnia 3 grudnia.
Godz. 6.30 Audycja poranna. 11.30 Poranek muzyczny. 12.03 „1000 taktów muzyki”. 15.15 Muzyka. 16.35 Marsze i pieśni wojskowe. 17.00 Oszczędna i mądra pani domu — pogadanka, 17.15 Koncert kameralny. 17.50 „Dwudziestolecie Chemicznego Instytutu badawczego” — reportaż. 18.55 „Pod ziemią” — słuchowisko. 19.30 Tańce i pieśni i melodie polskie; 21.00 „Madre, biedne dobre” — odczyt. 21.15 Sylwetki kompozytorów polskich. 22.15 Koncert orkiestry wileńskiej. 23.00 Muzyka taneczna.

Nieruchomość
w Grudziądzu, 8 mórg ogrodowej ziemi, zabudowania obszerne, nowe, masywne. Najlepsza egzystencja dla ogrodnika, emeryta, urzędnika, zaraz do sprzedania lub wydzierżawienia. Gliniecki, Grudziądz, Kilińskiego 12 m. 1. (2844k)

Kupię
mały dom w Grudziądzu. Of. pod nr. (7982p)

Agentów
inkasentów do sprzedaży materiałów sukienkowych na raty poszukujemy w całej Polsce. „POMOC”, Lwów 15 Cerkiewna 18. (120B)

Zgubitem
wykaz osobisty prośbę o zwrot za wynagrodzeniem. Jan Frankiewicz, Bydgoska 23a. (7987p)

Do
sprzedania, maszyna do ciecienia ram, narzędzi. Wilhelm Leos Nachfolger, Stuttgart. Woźniakowa Pierackiego 22 (2833k)

Dom
sprzeda. Hoffmann Ogrodowa 33. (7965p)

Gospodyni
kucharka, długoletnia praktyka, majątkach, pensjonatach, restauracjach, bardzo dobre świadectwa, poszukuje posady 1. XII. 36 roku. Zajmie się domem samotnej osoby. Of. nr. (7959p)

Zagubiony
browning „Walter” na drodze Grudziądz Gruta, proszę oddać w Post. Pol. Gruta. (7958p)

Szofer
— ślusarz, uczciwy, religijny, kawaler obeznany w naprawie wszystkich maszyn, 4-letnia praktyka szoferska z kartą poszukuje posady. Of. pod nr. (7924p)

Akwizytorów
energicznych do zbierania zleceń na nowoczesną reklamę potrzeba. Of. PAT, Grudziądz „973” (164B)

Poważny
młyn poszukuje agenta na prowizję do sprzedaży maki w Grudziądzu i innych miastach pomorskich. Warunki doskonale zaprowadzenie u piekarzy. delcredere. Zgłoszenia do Admin. pod nr (7927p)

Potrzebna
służąca, najchętniej przychodnia. Restauracja Chelmińska 48 (7952p)

Pomocnik
krawiecki potrzebny Szewska 25. (7944p)

Kupię
używany motor jedno-konny na prąd zmienny. Of. pod nr. (7905p)

Skład
kolonialny i mleczarski do wydzierżawienia. Kościuszki 32 m. 2. (7970p)

Magiel
do sprzedania. Wład Sienkiewicza 9 Roder. (7966p)

Kupię
skład tytoniu, lub próżny z 2-3 pokojem mieszkaniem w Grudziądzu. Of. pod nr. (8007p)

Maszynę
do szycia tania sprzedam. Podgórna 10. (8001p)

15.000.- zł.
poszukuje pożyczki na pierwsze miejsce duży dom pewna lokata. Of. pod nr. (7892p)

Skład
i spiżarnia zaraz do wynajęcia. Wiadom Skład Tapet Plac 23 Stycznia 33 tel. 1517 (2839k)

Piekarnia
skład kolonialny wiesz kościelna zaraz do objęcia. Lachowicz, Bzowo powiat Świecie. (7932p)

Młode jamniki
czarne, rasowe sprzedam. Ossowski, Owczarka. (8011p)

Biuro podań
Rady Zacerkownego, Plac Stycznia 26 Podatki, grzywny, egzekucje (8023p)

Na nagonki
polecam broń, amunicję i przybory myśliwskie po cenach zniżonych. Warsztat naprawy broni na miejscu. Preparowanie ptaków i zwierząt.

L. OBORSKI
Grudziądz, ul. 3-go Maja 36.

Piec
żelazny, duży sprzedam. Łojewski Toruńska 9. (8022p)

Sprzedam
pszczoły, całą pasiekę albo ul pojedynczo i sieczkarke. Poniatowskiego 1. (8015p)

Kucharka
z samodzielnym gotowaniem przyjmie pracę od 1 grudnia lub 1 stycznia. Of. pod nr. (8030p)

Piwnica
na handel owoców do wynajęcia. Focha 10 I. ptr. (8014p)

Skład
z pokojem od grudnia wydzierżawię. Małogroblowa 8 m 6 (8032p)

Inteligentnych
wymownych panów potrzeba do zbierania zleceń na nowoczesną reklamę. Of. PAT Grudziądz 1010 (167B)

Poszukuje
piekarni celem dzierżawy. Of. nr. (8035p)

Skład
dobrego, taniego węgla otwartego. Legionów 11. (8096p)

Wydzierżawię
w małym miasteczku na Pomorzu dobrze prosperujący skład rzeźniczy oraz sprzedam catkowitz urządzenie z zapędem elektrycznym. Oferty składać do Adm. G. Gr. pod nr. 145

Nieruchomość
w centrum miasta dom mieszkalny z budynkiem biurowym i 4 piwnicami budynkiem fabrycznym z magazynem stajnią itd. jest na sprzedaż przy wplatce 14.000 zł. gotówka lub do wydzierżawienia Wiadomość Grudziądz, Groblowa 23. (189)

Kawaler
lat 27 rolnik, szlachetnego serca i duszy. pragnie poznać w celu ożenku ładną i inteligentną, gospodarną Polkę katoliczkę o wysokich zaletach, koniecznie z odpowiednim majątkiem na 150 morg gospodarstwo. Oferty uprasza się złożyć wraz z fotografią do G. Gr. pod nr. 147

Syn gospodarski
lat 25 z gotówką 500 zł. szuka takiegoż spółnika celem założenia sklepu w dużej wsi kościelnej. Zgłoszenia odpowiednich energicznych młodych ludzi przyjmuje Gaz. Grudz. pod „Bierzmy się do handlu” (166)

Dwie panny
urodne, z gospodarstwa pierwsza lat 30, posiadająca 2.000 zł. i wyprawę drugą lat 25, posiadająca 1.000 zł. i wyprawę, poszukują znajomości rzemieślników gospodarzy lub urzędników (wdowcy z 2 dziećmi nie wykluczeni) celem ożenku Oferty do Gaz. Grudz. pod nr. 171.

Oberża
w dużej wiosce kościelnej w dobrym położeniu gdzie kolej w budowie z powodu podanego wieku zamienię na odpowiednie gospodarstwo rolne. Gdzie? wskaze Gaz. Grudz. pod nr. 170

Slusarz-monter
znający się na maszynach rolniczych, motorach spalinowych elektryczności i akumulatorach, z 10 letnią praktyką, poszukuje posady, najchętniej w większym majątku. Lask zgłoszenia do Gaz. Grudz. pod nr. 169

Gorzelan
rektyfikator z 20 letnią praktyką poszukuje posady kierownika gorzelni wada językiem polskim i niem. Oferty do Gazety Grudz. pod „Gorzelan” (167)

Obelgę
rzuconą na Katarzynę Kislak odwołuję. Weronika Karas. (168)

Która panna
córka pospodarska, najchętniej z ukończonym kursem gospodarzem lub uniwersytetem ludowym nawiąże korespondencję z energicznym po wojsku kawalerem. Cel matry montażny. Posrednictwem rodziny mile widziane Lask. zgł. proszę nadsyłać do G. Gr. pod „Zwiększmy wydajność pracy” (146)

Gospodarstwo
60 mórg buraczanej ziemi inwentarzem żywym i martwym, wplata 10 tys. sprzedam Dobrobyt, Grudziądz Plac 23 Stycz. 21. (143)

Wydry
żywe oswojone jedna para do sprzedania. Wojciech Boryski, Krzeszów Górny poczta Krzeszów nad Sarnem (Małopolska)

Ogrodnik
żonaty, poszukuje posady na pensję lub ordynarię Kędzior. Słaboszów. Dziadoszyce. (160)

Zakład fryzjerski
jest zaraz do wydzierżawienia lub tanio na sprzedaż w mieście pow. Pomorza. Zgłoszenia pisemne uprasza się do Gazety Grudziądzkiej pod nr 186

Kupię
jezioro wplata 15.000 zł. S. Dąbrowska Grudziądz Bracka 5 (123)

Skład kolonialny
w pełnym biegu tanio sprzedam. Grudziądz Kościelna 33 (142)

Radioaparat
3 lampowy półsekcijowy sprzedam Grudziądz Władysława 12 m. 4. (144)

Rower nowy
półwysięgowy półbalon sprzedam tanio. Jamroga Grudziądz, Plac 23 Stycznia 16 m 2 (141)

4.000 zł.
pożyczki na dom wartości 90.000 zł. poszukuję Oferty do G. Gr. pod nr. 140

proszki dla dorosłych ze zn. fabryki

KOWALSKINA

stosuje się przy uporczywych

BOLACH GŁOWY

MARKA OCHRONIENIA

Starsza
gospodyni potrzebna zaraz na majątek. Zgłoszenie z podaniem referencji pod nr. (8065p)

Motor
8 M. K. tanio sprzedam. Chelmińska 80 (8075p)

Zaginął
młody pies polowczyk (wyżeł) brązowy nakrapiany wabi się „Sultan” Do oddania za wynagrodzeniem ul. Kościuszki 5 m. 1. (8081p)

Zgubitem
książkę czeladniczą i legitymację bezrobotnych. Proszę o zwrot. Bernard Witkowski Pierackiego 64. (8074p)

Potrzebny
szofer mechanik z kartą. Emil Gediga Dragacz. (2862k)

Kupię
dom z długiem. Wplata 7-8000.- zł. Of. pod nr. (8061p)

Willa
z dużym ogrodem do sprzedania, wplata 10.000 zł. Blizszych wiadomości udzieli gospodarz. Piłsudskiego 128. (8087p)

Przedstawiciel
poszukiwany na Grudziądz i okolice, możliwie własny rachunek. Oferty pod „Fabryka Spożywcza”. (8109p)

Rzeźniczy
uczeń syn rolnika potrzebny. Pańska 10. (8068p)

Pracznik
szuka orania przyjmie także posługę. Of. nr. (8042p)

Za
długi męża Józefa Gorzyńskiego nie odpowiadam. Jadwiga Gorzyńska. (8039p)

Agregat
benzynowy elektryczny do oświetlenia wili na 25 żarówek kupię. Zgłoszenia z opisem proszę nadsyłać do Gaz. Grudz. pod nr. 158

Siewnik rządowy
używany w dobrym stanie. sprzedam tanio za gotówkę. Zgłoszenia do Gazety Grudziądzkiej pod nr. 183.

Oberżę
ze składem kolonialnym nadaje się dla zbożowca do tego 15 mórg dobrej ziemi, z żywym i martwym inwentarzem w powiecie łezewskim, 4 km. od stacji kolej. sprzedam z powodu choroby. Cena i wplata po długiej ugodzie. Zgł. do G. Gr. pod „Oberża” (148)

Dom murowany
chlew, obora, 4 mrg. roli w tym ogród owocowy, na sprzedaż w miasteczku w Małopolsce wschodniej. Nadaje się dla rzemieślnika z Poznańskiego. Zgłoszenia do Gazety Grudziądzkiej pod nr. 132

Wspólniczki
z kapitałem 5000 zł. do prowadzenia dość intratnego interesu handlowego na letnisku, poszukuje kawaler, lat 30, inteligentny wyszkolony, przystojny energiczny. Ewit. Małżeństwo nie wykluczone. Szerefiantki raczą nadesłać swoje oferty z fotografiami do Gazety Grudziądzkiej pod nr 130

Owiec i tryków
rozplodowych 10-15 sztuk rasy pomorskiej kupię i proszę o oferty do Gazety Grudziądzkiej pod nr. 137

Nadszwajcar
żonaty, z dobrymi świadectwami, poszukuje zaraz posady. Lask. zgłoszenia proszę kierować do Gazety Grudziądzkiej pod nr. 135

Młody człowiek
żonaty, energiczny, władający językiem polskim i niem poszukuje od zaraz posady gajowego lub woznego. Kazimierz Górniak Gostynin, Ziemia warszawska. (271)

Panów
z zawodu kołodz. dla córki celem późniejszego ewtl. ożenku poszukuję Jestem kołodziejem i posiadam narzędzia kołodziejские na 2 warsztaty. Lask. zgłoszenia proszę nadsyłać do G. Gr. pod nr. 157

Panna
z majątkiem 2 000 zł. i wprawą domową zaślubi uczonego rzemieślnika, także wiejskiego Zgłoszenia z fotografią do Gazety Grudziądzkiej pod nr. 156

Dojarz
dobrze polecony potrzebny od 1. 4. 37 z 4 ma ludźmi (własnymi dziećmi) do około 100 krów. Zgłoszenia do Gazety Grudziądzkiej pod nr. 155.

Kamienica
dochód roczny 10.000 wplata 20 000 reszta zostaje na 3% sprzeda Dobrobyt, Grudziądz, Pl. Stycznia 21 (150)

Skład kolonialny
położony w rynku mniejszego miasteczka w b. Kongresówce, z urządzeniem i towarami jest zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Gazety Grudziądzkiej pod nr 131.

Pomocnik leśny
trzeźwy, energiczny, dzielny w swym zawodzie, opuszczający dobrowolnie dotychczasowe stanowisko, poszukuje posady od 1. 4. 37. Lask. zgłoszenia do Gazety Grudziądzkiej pod nr. 129.

Skład kolonialny
położony w rynku mniejszego miasteczka w b. Kongresówce, z urządzeniem i towarami jest zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Gazety Grudziądzkiej pod nr 131.

Na ogłoszenia szyfrowane

w których podano „Zgłoszenia” lub „Oferty Gazeta Grudz. nr. ....” należy zgłaszać się pisemnie osobno na każde ogłoszenie — nigdy zbiorowo na kilka w jednym liście. Oferty należy adresować do nas. W dolnym lewym narożniku koperty czy pocztówki dopisać wyraźnie numer lub szwycer odnośnego ogłoszenia, byśmy wiedzieli bez otwierania listu, komu wręczyć ofertę. Oto wzór:

Znak

Gazeta Grudziądzka

Młyn wodny
lub
nr. 10.540

Grudziądz
Pomorze

Przestrzegamy przed dołączeniem do ofert oryginalnych dokumentów, świadectw itp., gdyż Wydawnictwo nasze nie odpowiada za ich zaginięcie, jak wogóle za dalsze zafatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta posiadamy i wskazujemy (zamiejscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko wówczas, jeśli w ogłoszeniu powiedziano „Wiadomość” lub „Adres wskaże Gazeta Grudziądzka. Administracja